

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 196/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **EX CREDIT, a.s.**, Pribinova 25, Bratislava, IČO 36 572 586, právne zastúpenej WERNER & Co. s.r.o., Žltá 2/F, Bratislava, proti uzneseniam Okresného súdu Košice I sp. zn. 17C/178/2014 z 26. mája 2023 a Mestského súdu Košice sp. zn. 17C/178/2014 z 1. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti

1. Sťažovateľka sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 14. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami okresného súdu a mestského súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť mestskému súdu na ďalšie konanie. Žiada tiež o priznanie náhrady trov oboch konaní.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 28/2023-6 z 27. septembra 2023 boli veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2029/2023 a sp. zn. Rvp 2030/2023 spojené na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2029/2023.

II.

Skutkový stav vecí a argumentácia sťažovateľky

3. Uzneseniami vyššej súdnej úradníčky z 10. januára 2023 a 11. januára 2023 uložil okresný súd sťažovateľke povinnosť nahradiť žalovanému trovy prvoinštančného konania a odvolacieho konania 17 139,15 eur a intervenientovi na strane žalovaného 6 113,86 eur. Proti uzneseniam sťažovateľka podala sťažnosti. Napadnutými uzneseniami okresného súdu a mestského súdu boli zmenené obe uznesenia vyššej súdnej úradníčky tak, že sťažovateľke bola uložená povinnosť nahradiť trovy prvoinštančného konania a odvolacieho konania žalovanému 14 888,15 eur a intervenientovi 4 993,58 eur. Zároveň nebola priznaná sťažovateľke, žalovanému a ani intervenientovi náhrada trov sťažnostných konaní.

4. Sťažovateľka uviedla, že podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa aj v konaní o trovách konania uplatňuje zásada kontradiktórnosti. Až z napadnutých uznesení sudkyne sa sťažovateľka prvýkrát dozvedela, že žalovaný a intervenient sa vyjadrili k jej sťažnostiam proti uzneseniam vyššej súdnej úradníčky. Sťažovateľke teda neboli doručené dané vyjadrenia, čím sa dostala oproti žalovanému a intervenientovi do nevýhodnejšej situácie. Z odôvodnenia napadnutých uznesení sudkyne je navyše zrejmé, že aj na podklade daných vyjadrení sudkyňa nevyhovela sťažnosti sťažovateľky v plnom rozsahu a do odôvodnenia prevzala aj argumentáciu žalovaného a intervenienta. Týmto bolo porušené jej právo na spravodlivý proces v podobe rovností zbraní a kontradiktórnosti konania.

5. Sťažovateľka ďalej konštatovala, že v rámci prvoinštančného konania brala postupne žalobu čiastočne späť, čím došlo k poklesu tarifnej hodnoty vecí. Zohľadňovanie zmeny tarifnej hodnoty vecí je nielen logické, ale aj spravodlivé. V prípade postupných čiastočných späťvzatí žaloby dochádza k zníženiu tarifnej hodnoty vecí, a preto sa advokát nemusí zaoberať sporom v pôvodnej výške. Argumentáciu sťažovateľky ale sudkyňa odmietla, keď poukázala na časovo skoršie rozhodnutie ústavného súdu (IV. ÚS 202/2018). Sudkyňa ale neuviedla, z akého dôvodu nie je nepoužiteľné časovo neskoršie rozhodnutie ústavného súdu (III. ÚS 144/2020) s opačným záverom. Aj keď bolo žalovanému priznané právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu, táto skutočnosť v žiadnom prípade neznamená nemožnosť prihliadnutia na postupné znižovanie tarifnej hodnoty vecí. Právny názor sudkyne o neprihliadnutí na pokles tarifnej hodnoty vecí len v dôsledku toho, že žalovaný má právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu, sťažovateľka považuje za arbitrárny.

6. Sťažovateľka tiež namietala, že jej sudkyňa nepriznala náhradu trov sťažnostných konaní napriek tomu, že sťažnosťou docielila zmenu uznesení vyššej súdnej úradníčky vo svoj prospech, a preto bola v sťažnostných konaniach úspešnou v plnom rozsahu. Túto skutočnosť sudkyňa odôvodnila aplikáciou § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v spojení s pomerom úspechu a neúspechu sťažovateľky. Podľa sťažovateľky sudkyňa konala v rozpore so zásadou kontradiktórnosti, keď jej nedala možnosť sa vyjadriť k použitiu § 257 CSP (napr. I. ÚS 168/2018), čo sa týka dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktorých existenciu navyše žalovaný ani netvrdil. Sudkyňa rozhodla arbitrárne, keď pod dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP nepochopiteľne podradila zásadu procesného úspechu v konaní. Civilný sporový poriadok však striktné oddeľuje rozhodnutie o náhrade trov konania priznaním náhrady trov konania podľa zásady úspechu v konaní (§ 255) a nepriznaním náhrady trov konania z dôvodu existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 257). Pomer úspechu a neúspechu v konaní nie je dôvodom

na aplikáciu § 257 CSP a opačný názor sudkyne je v rozpore so znením Civilného sporového poriadku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu zásady kontradiktórnosti konania:

7. Princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je protistrana. S princípom rovnosti zbraní je nerozlučne spätá kontradiktórnosť ako univerzálny právny princíp platný v celom právnom poriadku a súd každého druhu a stupňa ho musí plne rešpektovať. Dôvodom je fakt, že jednou z jeho hlavných funkcií je oboznámiť účastníka konania so všetkými dokumentmi a dôkazmi, ktoré môžu ovplyvniť rozhodnutie, a poskytnúť mu možnosti sa k nim vyjadriť. Ani podľa ústavného súdu však zásada kontradiktórnosti nemá absolútny charakter, pretože existujú aj výnimky z uvedeného pravidla, kde okolnosti prípadu alebo procesnej situácie vylučujú uplatňovanie tejto zásady (napr. rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 481/2012).

8. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky spočívajúcej v tom, že došlo k pochybeniu súdu, ak pred rozhodnutím o sťažnosti proti uzneseniam vyššej súdnej úradníčke jej nedoručil vyjadrenie žalovaného a intervenienta k jej sťažnosti, ústavný súd uvádza, že § 239 a nasledujúce CSP explicitne nezakotvujú povinnosť súdu doručiť sťažnosť, prípadné vyjadrenie k sťažnosti alebo iné, ďalšie podanie protistrane ani povinnosť umožniť stranám sporu vyjadriť sa k takýmto podaniam. Absencia výslovnej právnej úpravy týkajúcej sa potreby vytvorenia priestoru strane sporu na oboznámenie sa s podaniami protistrany a možnosti vyjadriť sa k nim však automaticky neznamená, že v sťažnostnom konaní sa princíp kontradiktórnosti neuplatňuje.

9. Ústavný súd vo svojom skoršom rozhodnutí vo veci sp. zn. III. ÚS 220/2018 dospel k záveru, že princíp kontradiktórnosti nachádza uplatnenie aj v konaní o sťažnosti, pričom z dôvodu jeho nerešpektovania v danej veci vyslovil porušenie práv. Týkalo sa to však závažnejšieho pochybenia spočívajúceho v nedoručení samotnej sťažnosti protistrane, čo determinuje vyššiu intenzitu zásahu do práv protistrany než v práve prejednávacom prípade, pretože protistrana by *de facto* nemala informáciu o tom, že sťažnosť bola podaná a že konanie o nej prebieha. V dôsledku toho by nemala žiadnu možnosť sa k nej vecne vyjadriť.

10. V tejto veci však išlo o vyjadrenie žalovaného a intervenienta k sťažnosti sťažovateľky, pričom obe strany sporu vrátane intervenienta mali vedomosť o rozhodovaní okresného súdu o výške trov konania, ako aj o prebiehajúcom sťažnostnom konaní. Z uvedeného vyplýva, že sa im vytvoril rovnaký priestor na zaujatie postoja k dôvodom, na základe ktorých vyššia súdna úradníčka rozhodla o výške trov prvoinštančného a odvolacieho konania (sťažovateľke v sťažnostiach proti jej uzneseniam a žalovanému, resp. intervenientovi v ich vyjadrení k sťažnosti).

11. Princíp kontradiktórnosti konania, ktorý je nesporne obsahom práva na spravodlivý proces, nemožno chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe ktorých možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť účastníka konania zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená, a tým jeho pozícia objektívne oslabená (I. ÚS 145/2021). K tomuto materiálnemu výkladu zásady kontradiktórnosti konania sa v poslednom období priklonil i Európsky súd pre ľudské práva (Puškárová proti

Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 19356/14, Nerušil proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 37016/15 a Sarkocy proti Slovensku z 22. 9. 2020, sťažnosť č. 36446/17).

12. S prihliadnutím na uvedené sa ústavný súd zamerlal na obsah odôvodnenia uznesení vyššej súdnej úradníčky, na argumenty sťažovateľky obsiahnuté v jej sťažnostiach a obsah vyjadrení žalovaného a intervenienta k sťažnosti.

13. K námietke sťažovateľky o tom, že v prípade priznaných úkonov právnej služby absentuje odôvodnenie ich účelnosti, intervenient poznamenal, že nie je účelné a ani dôvodné, aby súd vymedzoval, v čom vidí dôvodnosť a účelnosť priznaného úkonu právnej služby. Dôvodnosť a účelnosť je daná ich samotnou podstatou (napr. účasť na pojednávaní), resp. ide o úkon realizovaný v zmysle Civilného sporového poriadku (právo, resp. povinnosť zakotvená alebo uložená právnym predpisom) alebo na výzvu súdu. V prípade námietky sťažovateľky, že intervenient disponuje právnym oddelením, čím naznačuje neopodstatnenosť jeho zastúpenia advokátom, intervenient kontroval poukázaním na to, že právo strany sporu dať sa zastúpiť advokátom je súčasťou základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na právnu pomoc. Intervenient považoval danú námietku sťažovateľky za irelevantnú aj preto, že v lete 2016 nastalo zrušenie právneho oddelenia a externé advokátske kancelárie prevzali jeho právnu agendu v sporových veciach.

14. V prípade priznaných úkonov právnej služby, ktorých odôvodnenosť a účelnosť sťažovateľka atakovala vo svojich sťažnostiach (vyjadrenia žalovaného vo veci samej z 29. decembra 2017, 9. apríla 2018 a 26. júna 2019 a vyjadrenia intervenienta k odvolaniam oboch strán sporu z 25. septembra 2019), žalovaný aj intervenient argumentovali dôvodmi, pre ktoré sťažnosťou napadnuté úkony právnej služby považujú za odôvodnené a účelné. Čo sa týka námietky sťažovateľky o nezohľadnení zmeny predmetu sporu po realizácii jednotlivých čiastočných späťvzatí žaloby, žalovaný a intervenient uviedli dôvody, pre ktoré sa s touto námietkou sťažovateľky nestotožňujú s poukazom aj na § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

15. Obsahom vyjadrení žalovaného a intervenienta bol teda ich opačný názor (polemika) vo vzťahu k argumentácii sťažovateľky, ktorú prezentovala vo svojich sťažnostiach. Tieto okolnosti podľa názoru ústavného súdu neindikujú, že by nedoručenie vyjadrení žalovaného a intervenienta sťažovateľke zásadným spôsobom porušilo zásadu kontradiktórnosti konania. Ústavný súd zároveň dodáva, že vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľka iba v abstraktnej rovine namieta porušenie zásady kontradiktórnosti konania, a to bez toho, aby bližšie špecifikovala, aké ďalšie relevantné argumenty (okrem tých, ktoré už uviedla v samotných sťažnostiach proti uzneseniam vyššej súdnej úradníčky) potenciálne mohla a chcela uviesť na podporu svojho názoru. Námietku sťažovateľky o porušení zásady kontradiktórnosti konania preto ústavný súd hodnotí ako neodôvodnenú.

16. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K neprihliadnutiu na pokles tarifnej hodnoty veci po čiastočných späťvzatiach žaloby:

17. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej povahy, postupuje nanajvyš zdržanlivo a k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

18. Ústavný súd uvádza, že sudkyňa založila svoje rozhodnutia o sťažovateľkiných sťažnostiach na právnom závere ústavného súdu vyslovenom v náleze č. k. IV. ÚS 202/2018-53 z 27. septembra 2018, podľa ktorého z § 10 ods. 2 vyhlášky „*vyplýva, že za tarifnú hodnotu sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Teda rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty je hodnota v okamihu začatia poskytovania právnej služby, a nie hodnota predmetu poskytnutia právnej služby v čase (dobe) vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby.*“. Sudkyňa ďalej konštatovala, že vzhľadom na odôvodnenie meritórneho rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania boli žalovaný i intervenient úspešní v plnej miere (aj vo vzťahu k predmetu sporu, kde došlo k zastaveniu konania) a bol im priznaný plný nárok na náhradu trov konania. Ak by mala byť tarifná hodnota zmenená s ohľadom na čiastočné späťvzatie žaloby, podľa názoru sudkyne by žalovaný i intervenient boli ukrátení o trovy konania vo vzťahu k časti, v rámci ktorej došlo k čiastočnému späťvzatiu žaloby. Podľa názoru sudkyne je preto potrebné vychádzať z tarifnej hodnoty veci určenou pri začatí poskytovania právnych služieb.

19. Ústavný súd uvádza, že skutkové a právne okolnosti veci tvoriacej pozadie rozhodovania v konaní sp. zn. IV. ÚS 202/2018 sú identické s prípadom sťažovateľky, a preto citovaný právny názor je aplikovateľný aj na posudzovanú vec. Predmetné rozhodnutie bolo ústavným súdom aprobované aj vo veciach sp. zn. III. ÚS 583/2021, III. ÚS 707/2021, III. ÚS 434/2022, I. ÚS 178/2023, II. ÚS 347/2023 a IV. ÚS 351/2023. Vo vzťahu k tarifnej hodnote veci prvoinštančného konania naznačenú líniu judikatúry považuje ústavný súd za stabilizovanú, a preto je zrejme, že sudkyňa sa s námietkou sťažovateľa súvisiacou s otázkou stanovenia rozhodujúceho momentu na určenie tarifnej hodnoty vysporiadala ústavne akceptovateľným spôsobom.

20. Ústavný súd preto argumentáciu sťažovateľky vyhodnotil ako nespôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutých uznesení. Sudkyňa jasne, zrozumiteľne a logicky vyjadrila dôvody zamietnutia sťažnosti sťažovateľky vo vzťahu k určeniu tarifnej hodnoty prvoinštančného konania. Nemožno preto vysloviť, že by sudkyňa postupovala svojvoľne alebo akýmkoľvek iným zjavne nesprávnym spôsobom vykladala, resp. aplikovala príslušné právne predpisy. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel

ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa sudkyňa takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu (resp. vyhlášky) nedopustila.

21. Sťažovateľka poukázala aj na uznesenie sp. zn. 3 M Cdo 17/2010 z 23. mája 2012, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že *„pre účely určenia výšky odmeny advokáta za ním poskytnutú právnu službu je rozhodujúci moment vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby, teda nie moment, kedy advokát začal poskytovať právne služby“*. K tomu ústavný súd uvádza, že uvedené závery sa týkali rozhodovania o tom, či pri zmene vyhlášky (s účinnosťou od 1. júna 2009) sa má tarifná hodnota v odvolacom konaní posudzovať podľa pôvodného právneho predpisu alebo v novom znení, keďže v tomto prípade odvolacie konanie začalo tesne pred nadobudnutím účinnosti novely vyhlášky. V tomto prípade išlo o posúdenie intertemporálnych otázok, a preto dané rozhodnutie najvyššieho súdu nesúvisí s prejednávanou vecou.

22. Vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľka argumentovala aj uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 426/2016-479 z 29. novembra 2017. V tomto prípade krajský súd ako súd odvolací rozhodol tak, že znížil sumu náhrady trov, na zaplatenie ktorej bol zaviazaný žalovaný, pretože v priebehu konania došlo k zmene predmetu sporu. Dané uznesenie krajského súdu ale bolo zrušené už zmieneným nálezom ústavného súdu č. k. IV. ÚS 202/2018-53 z 27. septembra 2018. Ústavný súd preto konštatuje, že dané rozhodnutie krajského súdu z dôvodu jeho zrušenia ústavným súdom v žiadnom prípade nepodporuje sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky.

23. Sťažovateľka odkazuje aj na názor odbornej literatúry, podľa ktorého *„ak sa po začatí poskytovania právnych služieb zmení (rozšíri) predmet právnej služby, je možné za okamih začatia poskytovania právnej služby považovať okamih vykonania úkonov právnej služby o takto zmenenom (rozšírenom) predmete právnej služby. To isté sa týka aj obmedzenia rozsahu (zúženia) predmetu poskytnutia právnej služby. Vyššie uvedené zmeny predmetu poskytnutia právnej služby môžu spočívať jednak v kvantitatívnych alebo kvalitatívnych zmenách (napr. zmena – rozšírenie žaloby o ďalší nárok, resp. zmena spočívajúca v zmene žaloby na určenie na žalobu na plnenie a pod.) alebo môže spočívať v zmene ceny veci alebo práva (bez toho, aby došlo k zmene predmetu poskytnutia právnej služby). Takáto zmena ceny veci alebo práva, ku ktorej dôjde v priebehu poskytovania právnej služby, má potom vplyv na výšku tarifnej hodnoty a tým aj spôsob výpočtu základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby.“* [FIAČAN, I., KEREČMAN, P., HELLENBART, V., SEDLAČKO, F. a kol. Vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa). Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 63]. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že daný skorší názor odbornej literatúry bol prekonaný neskoršou judikatúrou ústavného súdu (sp. zn. IV. ÚS 202/2018), na ktorú z pochopiteľných dôvodov nemohli reagovať autori daného komentára k vyhláške.

24. Z už uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k určeniu tarifnej hodnoty veci v prvoinštančnom konaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. Ústavný súd ďalej poznamenáva, že z princípu subsidiarity vo vzťahu ústavného súdu k všeobecným súdom v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným

súdom. Pokiaľ sťažovateľ pri ochrane svojich základných práv a slobôd uplatní až v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, je potrebné konštatovať, že riadne nevyčerpal dostupné právne prostriedky na ochranu svojich práv (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde). S takýmto postupom sťažovateľa je spojený právny následok neprípustnosti jeho ústavnej sťažnosti.

26. Sťažovateľka v sťažnostiach proti uzneseniam vyššej súdnej úradníčky len všeobecne namietala, že nebolo prihliadnuté na pokles tarifnej hodnoty veci po jej čiastočných späťvzatiach žaloby. Poukázala na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 144/2020 zo 16. júna 2020, ale bez toho, aby ďalej argumentovala, že sa tento môže analogicky uplatniť aj v tejto veci vo vzťahu k určeniu tarifnej hodnoty veci v odvolacom konaní. V danom náleze ústavný súd totiž posudzoval situáciu, keď sťažovateľ podal sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka len v rozsahu výroku o výške trov konania. Ústavný súd zrušil rozhodnutie sudcu, pretože pri vyčísl'ovaní trov konania o takejto sťažnosti sudca za tarifnú hodnotu vecne nesprávne považoval sumu, ktorá bola predmetom vymáhania v exekučnom konaní, a nie sumu sťažnosťou napadnutého výroku o výške trov konania.

27. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka tiež len odkázala na nález sp. zn. I. ÚS 146/2019, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak „*bola predmetom odvolania, o ktorom konal a rozhodol odvolací súd, suma vo výške rozdielu medzi žalovaným nárokom a nárokom prisúdeným súdom prvej inštancie, pričom vyhovujúca časť rozsudku prvoinštančného súdu odvolaním napadnutá nebola a nadobudla tak právoplatnosť, a sťažovateľka v odvolacom konaní bola neúspešná, nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ktorý bol priznaný odvolacím súdom žalovanému ako úspešnej strane v odvolacom konaní, môže byť za úkon právnej pomoci nesporne vyčísl'ovaný len zo sumy, ktorá bola predmetom odvolacieho konania*“. V tejto veci sťažovateľka žalovala poisťovňu a na prvej inštancii bola úspešná čiastočne. Podala odvolanie len proti zamietavému výroku, t. j. predmetom odvolacieho konania bola iba jedna osmina hodnoty sporu. Napriek tomu, po neúspechu sťažovateľky ako žalobkyne jej bola uložená povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania vo výške vypočítanej z celej žalovanej sumy. Ústavný súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu s tým, že tarifná hodnota musí vychádzať z ceny predmetu odvolacieho konania.

28. Vzhľadom na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 146/2019, ktorý sa týkal priamo určenia tarifnej hodnoty veci v odvolacom konaní, je zrejmé, že sudkyňa vecne nesprávne rozhodla o trovách právneho zastúpenia v odvolacom konaní v prípade intervenienta. Intervenient totiž podal odvolanie len proti vyhovujúcemu výroku meritórneho rozhodnutia prvoinštančného súdu, a preto suma 192,20 eur predstavovala tarifnú hodnotu veci vo vzťahu k jeho odvolaniu (a nie žalovaná suma 37 521 eur). Sťažovateľka vo svojich sťažnostiach proti uzneseniam vyššej súdnej úradníčky mala teda možnosť výslovne namietat' zúženie hodnoty predmetu konania v dôsledku rozsahu podaného opravného prostriedku iniciujúceho nové štádium súdneho konania (odvolanie) a aj poukázať na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 146/2019, pričom túto príležitosť nevyužila. Poukázanie na rozhodnutie všeobecných súdov alebo ústavného súdu v rámci sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka bez adresnej argumentácie, akým spôsobom dané rozhodnutie dopadá na rozhodovanie okresného súdu o výške trov konania, nepovažuje ústavný súd za riadne využitie daného prostriedku nápravy.

29. Keďže je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd s ohľadom na princíp subsidiarity vo vzťahu k určeniu tarifnej hodnoty veci v odvolacom konaní odmietol ústavnú sťažnosť pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.3. K nepriznaniu trov sťažnostných konaní:

30. Sťažovateľka tiež namietala, že jej sudkyňa nepriznala trovy sťažnostných konaní v zmysle § 257 CSP napriek tomu, že docielila zmenu uznesení vyššej súdnej úradníčky, a preto bola v sťažnostných konaniach úspešnou v plnom rozsahu.

31. Plénum ústavného súdu rozhodlo o zjednotení odlišných právnych názorov uznesením č. k. PLz. ÚS 2/2024-8 z 18. decembra 2024 tak, že je v rozpore so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak sudca súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o sťažnosti podľa § 239 CSP proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania má právomoc rozhodnúť aj o náhrade trov, ktoré stranám vznikli v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania.

32. Uznesenie ústavného súdu o zjednotení odlišných právnych názorov z 18. decembra 2024 je podľa § 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde záväzné pre senáty ústavného súdu pri rozhodovaní ďalších obdobných vecí.

33. Keďže neexistuje zákonný podklad, aby sudca vo svojom rozhodnutí o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka vôbec o náhrade trov sťažnostného konania rozhodoval, ústavný súd považuje argumentáciu sťažovateľky týkajúcu sa nepriznania trov sťažnostného konania za irelevantnú. Sudkyňa síce rozhodovala o trovách sťažnostného konania, ale napokon ich nepriznala žiadnej zo strán sporu a ani intervenientovi, čo však nesignalizuje žiaden závažný procesný excés a ani zásah do práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

34. Z uvedených dôvodov ústavnú sťažnosť sťažovateľky ústavný súd aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými uzneseniami sudkyne:

35. Sťažovateľka namietala aj zásah do základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Keďže zásah do týchto svojich práv odôvodňovala porušením práv garantovaných čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súvislosti s ktorými dospel ústavný súd k záveru o ich zjavnej neopodstatnenosti, resp. neprípustnosti, uvedený záver platí rovnako aj vo vzťahu k právam podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

36. Článok 20 ods. 5 ústavy sa týka zásahu do majetku nadobudnutého nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov. Keďže označený článok ústavy sa na prejednávajúcu vec ani nevzťahuje, neexistuje relevantná súvislosť medzi napadnutými uzneseniami sudkyne a obsahom označeného článku ústavy. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti znova odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

37. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu